

ДОБРУДЖАНСКИ ГЛАСЪ

DOVRUDJANSKY GLASSE

ОРГАНЪ НА ВЪРХОВНИЯ ДОБРУДЖАНСКИ КОМИТЕТЪ.

Урежда редакционенъ Комитетъ.

АБОНАМЕНТЪ:

ЗА БЪЛГАРИЯ ГОДИШНО 10 ЛЕВА.
6 МЪСЕЦИ 12
ЗА СТРАНСТВО 1 година 40 ..

Единъ брой 20 ст.

Телефонъ на редакцията № 368.

ЗА ОБЯВЛЕНИЯ се плаща по споразумение.
АДРЕСЪ: В. „ДОБРУДЖАНСКИ ГЛАСЪ“ — ПЛОЩАДЪ
„ЧЕРНА ДЖАМИЯ“ № 5.
ИЗЛИЗА ВТОРНИКЪ И ПЕТЪКЪ
РЪКОПИСИ НЕ СЕ ВРЪЩАТЪ

Петъръ В. Миховъ.

МОМЕНТИ НА ПРОТИВОРЪЧИЯ

Често пжти при едно странно стечение на обстоятелствата, прѣдизвикало двойственостъ въ вътрѣшния миръ и отсъствие на пълно самообладание — човѣкъ попада въ едно особено състояние на духа, Великиятъ познавачъ на човѣшкото сърдце и вълшебникъ на перото, Шатобрианъ, характеризира това състояние като „contradiction du coeur humain“.

Какъ се проявява това противорѣчие въ чувствата, желанията, мисълта, навиците, традициите и разбиранията на човѣка?

Да желаетъ нѣщо съ всичката сила на цѣлото си същество и когато си прѣдъ прага на неговото реализиране — да станешъ проводникъ на противни чувства и изпитвашъ страха на нѣкаква си неопредѣлена опасностъ.

Да си се борилъ въ името на едни свѣтли идеали и велики принципи — да си билъ тѣхенъ скроменъ носителъ, отявленъ борецъ и смѣлъ проповѣдникъ — и въ единъ моментъ на успѣхъ да нѣмашъ нито куража, нито силата, нито желанието да ратувашъ за прилагането на тия принципи.

Тѣзи моменти на противорѣчие и нелогичностъ въ живота на отделната личностъ не сж чужди и на народната душа. Конституирането на такива моменти е винаги болѣзнено и тѣжко — то е дваждъ по-болѣзнено и по-тѣжко, когато се касае за една велика нация, която заема първо мѣсто въ свѣтовната борба за социална правда и международна справедливостъ. Обаче изживяването на такъвъ прѣходенъ и изключителенъ моментъ е пълно съ съкрушителенъ националенъ трагизъмъ, когато този моментъ е свързанъ не съ личната и непосредствена съдба на самата нация, която го изживява, а съ тая на единъ малкъ, ала храбъръ народъ, какъвто е българскиятъ, чиято политическа свобода датира отъ вчера, но който днесъ е най-искрененъ носителъ на демократически принципи и свободолюбиви идеи на Балканитѣ и най-прѣданъ ратникъ за дълбоки социални реформи въ хубавата си страна.

Този моментъ на странно и гибелно за насъ противорѣчие, като че ли, изживяватъ днесъ нѣкои отъ великитѣ народи, чиито прѣдставители сега, като върховни сѣдии, като членове на всесвѣтския ареопагъ въ Версайль, коватъ съдбинитѣ на съвременното човѣчество, очертávají рамките, въ които то ще се развива за напредъ и условията, при които то ще се развива за въ бъдаще. Тамъ ще се рѣши и сложния балкански проблемъ, чийто главенъ ако и не изключително съдържание, е ликвидиранието на българския въпросъ.

Единъ отъ националнитѣ идеали и политически копнежи на добруджанци е да видятъ Добруджа свободна — господарка на своитѣ съдини. Това е тѣхно свещено право, което нито столѣтията могатъ заличити, нито злата воля на лоши съб-

ди може да изкорени. *Обаче днешниятъ моментъ на свѣтовна борба за национално обособяване регистрира за голѣмо съжаление курioзния фактъ — да се отрицава правото и способността на една голѣма група отъ хора, населяващи цѣла Добруджа, да знае на какъвъ езикъ говори и каква е неговата националностъ!*

Е добръ — тѣзи страдалци на измъчена Добруджа, които носятъ въ сърдцата си незаличимия трауръ за скжпи загуби по чаталджанскитѣ пизини, тракийски полета и македонски усой — тѣзи добруджанци отправятъ днесъ къмъ Парижката конференция единъ зовъ — *плебесцитъ!*

Какво по радикално и по-разумно, по елементарно и по справедливо срдство, за да се разрѣши единъ споръ на почвата на националностъ?

Нима най-крупната личностъ на конференцията, Клемансо, тоя великъ прѣдставителъ и носителъ на славнитѣ традиции на културна Франция — единственъ живъ свидетелъ на трагичнитѣ парламентарни събития отъ 1871 г. въ Бордо — ще остане глухъ на този викъ за свѣтовна справедливостъ и истинско прасосъдие?

Нали историята на Франция е една великолѣпна и автентична регистровка на този принципъ?

Нали съ борбитѣ на своитѣ най-будни генерации и съ крѣвта на своитѣ най-скжпи синове, французкиятъ народъ написа основния принципъ на своето държавно право: — по всѣки въпросъ отъ първостепенно значение, като тоя за формата на управлението, за приемането на нова конституция, за присъединяването на територия — да се консултира непосредствено народната воля?

И ето Дантонъ — другъ великъ синъ на Франция — прѣдлага и конвента приема (1792 г.) принципа на плебесцита, като основа на французкото държавно право (гл. Faustin Hélie — Les constitutions de la France).

И слѣдъ това се ниватъ случайтъ на народно допитване.

Конституцията отъ 1793 г. е приета съ 1,801,918 гласа противъ 11610, а тая отъ III год. съ 1,057,380 гласа противъ 49957. Конституцията отъ VIII год. тоже се подлага на плебесцитъ. Резултатъ: 3,011,007 гласа за и 1562 противъ. Впоследствие създаването на пожизненото консулство, както и възстановяването на империята е дѣло сжщо на непосредствения народенъ вотъ.

И принципътъ на плебесцита — този институтъ на прѣко народно допитване, е тѣй необходимъ за вътрѣшния политически животъ на Франция, че последната го прилага даже и въ отделни мѣста, обаче по въпроси отъ съдбоносно за страната значение, какъвто е случая съ плебесцита въ Парижъ (1870 г.) по народната отбрана.

При тия факти, които вече сж история, добруджанцитѣ не могатъ

да не се питатъ: нима Франция, най-добриятъ пионеръ за прокарване принципа на консултиране непосредствено народната воля, ще откаже да го приложи при рѣшаването на тѣхната съдба?

Но този въпросъ се налага съ всичката сила на свѣтовната правда и съ всичката необходимостъ за създаване условия на миренъ трудъ на десетки хиляди семейни огнища, когато се изтъкне значението на плебесцита за Франция въ нейния международенъ животъ.

Самата Франция въ борбата си за национално обособяване винаги е прилагала плебесцита. За да илюстрираме нашата мисль, достатъчно е да разгърнемъ новата история на Франция. Така, присъединението на Авиньонъ къмъ Франция (1791), стана по силата на народния вотъ, даденъ подъ контрола на трима французки комисарии. Присъединяването на Савоя къмъ Франция (1792 г.) стана сжщо слѣдъ като се консултирала волята на жителитѣ отъ Савоя. Присъединяването на Ница, станало въ врѣмето на Наполеонъ III, бѣ тоже резултатъ на единъ плебесцитъ.

Е добръ — ако тоя принципъ, основанъ на междунродното публично право, е съдѣйствувалъ за реализиране националнитѣ аспирации на Франция, сжщата тая Франция — отъ почитъ къмъ своитѣ традиции и благодарностъ за постигнати резултати, бива ли да се противопостави на общата воля на добруджанци за плебесцитъ?

Не по-малко и Италия храни чувства на дълбоко уважение и голѣма признателностъ къмъ института на прѣкото манифестиране на народната воля: Италия дължи своето национално обединение изключително на плебесцита. (Гл. В. Störk — Option und Plebiscit). Така, въ 1860 г. по силата на единъ плебес-

цитъ, Тоскана, Парма, Модена и Неаполъ се присъединиха къмъ Сардиния. Въ 1866 г. Венеция послѣдватоя примѣръ, а 4 год. по-късно и Римъ гласува присъединението си къмъ Италия.

И тукъ пакъ се налага въпроса: ако страната на най-великитѣ художници на перото и четката отъ срднитѣ вѣкове и на най-симпатичнитѣ националисти-революционери отъ новото врѣме — дължи своето национално единство изключително на тоя святъ институтъ, то нима нейниятъ именитъ прѣдставителъ въ Версайль, Нити — нѣма да стане проводникъ на копнежа на добруджанци за плебесцитъ?

Америка, чийто официаленъ прѣдстателъ днесъ, Уйлсонъ, се ползува съ най-голѣмъ мораленъ авторитетъ, какъвто свѣтъ до сега познава — Америка, въ чиито 57 или 58 конституции (на отделнитѣ щати), е вписано началото на народното допитване — нима тази Америка ще откаже да приложи това начало и за измъчена Добруджа?

Уйлсонъ, първиятъ свѣтовенъ гражданинъ, първиятъ американски магистратъ и жрецъ на американската наука — ще остане ли глухъ на болѣзнения повикъ на добруджанеца за плебесцитъ?

Дано днешниятъ моментъ, който прѣживява Европа, — и който носи всичкитѣ признаци на болѣзненостъ и натегнатостъ, на противорѣчие и нелогичностъ — дано този моментъ прѣмине, за да отстъпи мѣсто на трѣзвата мисль, историческата послѣдователностъ, житейската логика и мирова справедливостъ.

И тогава — само тогава *жизелитъ на Добруджа ще дочакатъ многождания моментъ — съ бюлетина въ ржка да се произнесатъ самитѣ върху тѣхната съдба.*

ИЗГНАНИЦИТЪ ИЗЪ ДОБРУДЖА.

ВЪ СОФИЯ ЧЕСТВУВАТЪ ПАМЕТНАТА ДАТА НА ДОБРУДЖАНЦИ 28 АВГУСТЪ.

Траурни знамена. — Шествието. — Панахида. — Рѣчь въ църквата. — Траурното шествие при паметницитѣ на Левски и Царь Освободителъ. — Рѣчи. — Панахида въ църк.

На 28. въ катедралната църква Св. Недѣля се отслужи панахида за измрѣлитѣ и избититѣ въ Молдова добруджанци, които бѣха отлъчени презъ 1916 год. на сѣщия день, отъ жестоката румѣнска властъ.

Още отъ 9 часа въ помѣщенieto на Добруджанската организация започнаха да идатъ емигранти, добруджанци и добруджанци и бѣжанци. 9½ часа начело съ знамето на организацията, обвито въ крѣпъ, всички се отправиха къмъ църквата. Една голѣма частъ отъ добруджанци вече чакаше въ църквата. Слѣдъ литургията, почна отслужването на панахидата, отъ Софийския митрополитъ Борисъ и духовенството. Приехтостува *управителното тѣло на Върховния Добруджански Комитетъ, прѣдставители на Македонската и Тракийската организации, много ви-*

ши, прѣдставители на властта и офицери, сжщо и членове на под-офицерското д-во „Гургулятъ“, които сжщо дойдоха да отслужатъ панахида за погивацитѣ подофицери.

Слѣдъ четене на евангелието г-нъ Д-ръ К. Спираревски държа слѣдната рѣчь:

Гражданки и граждани,

Българското плѣме мина презъ изпитания, които не сломиха духътъ му презъ течение на вѣковетъ; нека не униваме, нека живѣемъ съ твърдата вѣра, че и този пжтъ то ще излѣзе здраво отъ бѣдитѣ, които го сполѣтѣха, дори, ако неговия гласъ не бже чутъ. Отъ гдѣ трѣбва да черпимъ тази вѣра? — Отъ насъ самитѣ, отъ нашата история, отъ нашето пълно съ борба минало, които ни завѣщаха борцитѣ отъ Възраждането,

Отг днес нататък ние няма да чествуваме големите дни, които враговете на България ще напишат в летописите си,

Кой ще възпръ да чествуваме паметта на ония български синове, които паднаха на поле брано, и които оставиха на всекиму от нас по един примър и по един завът.

На днешния ден, преди 3 години, нашите събди ромжните турци в изпълнение един предначертан плант, който имаше за кратка цел, да обезлюди Добруджа, веднаж за винаги, като унищожат българския елемент в нея.

На днешния ден, по заповед на ромжнското правителство, се започна изтеглянето на българите, жени, мъже, старци и деца към устието на Дунав, за да не се върнат повече в родните си пепелища. Съ измама, съ лукавство ромжнската военна и административна власт даде заповед на българите да потеглят съ кола, натоварени съ плодети на своя труд, под предлог, че хранят им ще се закупват в най-близките пристанища. По този начин се тури началото на едно пъклено дѣло, което историята още не е отбелязала. Когато, това се видя недостатъчно за обезлюдяването на страната, впуснаха се, из всички кътове на Добруджа, да ловят беззащитни жени, деца, и, старци и малчуганата останали днес живи, съ свидетели, какъ под ударите на байонетите и камшика потеглиха дѣли крвани беззащитни същества, които отиваха съ дълбоката вѣра, че няма да се върнат вече. Тѣй и стана.

Прѣз какви изпитания минаха отвлечените добруджанци — това не може да се разкаже; толкова жестока беше ромжнската власт, щото тя не оставаше на място да отнесат нозоредените друмици, а убиваше майките и дѣте. Старци и немощни, които не можаха да вързат, под ударите на камшика, бѣха убивани, за да не нарушат редът в веригата, отъ една крепачка, гладни и изнемощели жени и дѣца. Когато след дълго пътепостъпие успѣха да стигнат в Молдова едва половината от отвлечените добруджанци, останалата половина на другия ден след настъпването и проклинаше съдбата си, че не е извърла из пътя: терзанията, на които бѣха подложени нѣмаха край. Из мрачните и опустѣли зандани на Молдова, оставиха крстис си най-надежните чада на Добруджа. Тѣя, които можаха да се завърнат изтощени, уни-

ти духомъ и тѣломъ, не можаха да прѣживятъ мъжкитъ и, единъ по единъ, се простиха съ живота.

Но, на съвестта на жестокосердечните наши събди — ромжните, днес тежътъ нечувани и невиджани прѣстѣпления, които коштуватъ живота на 40,000 добруджански майки, бащи, синове и дѣца.

Нека се поклонимъ прѣдъ тѣхната паметъ и кажемъ: богъ да ги прости, вѣчна имъ паметъ, съпроводена отъ плачъ и сълзи.

Следъ отслужването панахидата на подофицерите, членовете отъ дѣлните организации, начело съ военна музика потеглиха за паметника — лобно мѣсто на Апостола Василь Левски, за да се положи вѣнецъ. Тукъ се държаха рѣчи и се дадохъ тържествени обѣщания прѣдъ вѣщащия духъ на народния подбудител — безстрашния Левски, че ние неговите потомци ще изпълнимъ завѣщането му до край.

Следъ това ни гроба на великия учител Левски отъ името на добруджанци, делегата на двата събора въ Бабадагъ Драгомиръ Пачовъ, каза следните знаменателни слова.

Левски! апостолъ на свободата на поробена България въ революционната епоха, ти бѣше и между насъ добруджанци, въ време на възраждането, учител, но не само да учишъ на четмо и писмо добруджанци, а ти буди българския духъ и ни учи какъ се лѣятъ куршуми и какъ да стрѣляме — ти ни учи на революция.

Кой отъ насъ не помни Дяконътъ Левски и неговите подвизи въ Добруджа и въ село Еникьой, (сега село Левски) тулчанско, гдѣто е учителствувалъ. Н и ѝ, добруджанци, прѣдъ същата Ти паметъ се заклеваме, че ще изпълнимъ твоя завѣтъ,

Богъ да те прости! Велики учителю и апостолъ на нашата свобода. Лека ти прѣстъ.

Прѣдъ паметника Ц. Освободителъ.

Тукъ подофицерите поставиха разкошенъ вѣнецъ отъ живи цѣсти.

Прѣдседателятъ на Върховния Добруджански Комитетъ г. Дръ П. Вичевъ произнесе рѣчи, въ които, набързо прѣмина влиянието на демократичните идеи отъ френската революция въ възраждането на поробените народи. Между насъ българите, които чезнемъ подъ робския политически и духовенъ режимъ, влиянието на френската революция създаде плеада борци отъ рода на Ботева и Левска, които държаха будно съзнанието на българина. Тѣ се пожертваха. Тѣ сложиха своя животъ прѣдъ олтари на свободата. Тѣ умрѣха, ала тѣ живѣятъ въ насъ.

Русия доби мандата отъ Европа, за да отърве българите отъ робството. Свободата дойде, срѣщу жергнитъ на 200,000 руски дѣци. Ала въ Берлинъ тѣлото на България бѣше

равкжано за търговски смѣтки. Съзнаването, обаче, за крайната свобода не даване миръ и покой на България, до като на 1912 и 1913 год., той напѣна последните усилия, за да даде на своите поробени братя, условия на сносенъ човѣшки животъ. Но пакъ по търговски смѣтки, Европа санкционира единъ актъ на неправда и алчностъ. Тамъ лежатъ причините и на свѣтовната война отъ 1914 год. Днес ние стоиме съ обърнати погледи къмъ западъ — тамъ въ Парижъ, къдѣто върховни съди раздаватъ правосъдие. Ние вѣрваме, че правосъдие не се дава по заслуги и чувства, а по разумъ и безпристрастна прѣцѣпка на истината и събитията. Ние вѣрваме, че дошло е врѣмето, когато върху милионите жертви и рѣки отъ човѣшка крѣвь, ще се изгради най-сетѣ монумента

на справедливостта. Ала, гледайки на западъ съ открити надѣжди, ние ниждаме какъ лжичите на съвраселото утринно слънце застигатъ отъ изтокъ и озаряватъ лика на съвършения човѣкъ. И ние, добруджанци, онеправдани и измъчени, стоиме съ дълбоката вѣра, че правото най-сетѣ ще ни застигне.

Добруджа е била българска — тя трѣбва да остане българска. И ако, сега не ни дадатъ свободата, ние ще я получиме когато и да е. Да живѣе свободна Добруджа!

(Върѣдъ бурни ръкоплескания и ура музиката свири „О, Добруджански край“).

Д. Кацевъ.

Изъ страданията на Добруджанци.

Ромжните продължаватъ да мобилизиратъ. На 12 тогъ ромжески стражари отиватъ въ домовете на Георги Георгиевъ Раджевъ, Коста Поповъ, Юрданъ Ст. Кордамановъ отъ с. Клипетровъ (селистренско) и имъ съобщаватъ да се явятъ още на другия денъ 13 августъ въ Силистра въ казармите, за да замчатъ за частите си. Ала тѣ, изпитали веднѣжъ ромжеския камшикъ и жестоко режимъ, прѣзъ нощта се отзоваватъ на границата. Младешките, едно, че не искатъ да служатъ въ една чужда войска, но знаятъ още, че мнозина, подъ той прѣдлогъ, съ отведени и арестувани, не се знаятъ и досега следите имъ.

Съобщава С. Т-въ.

Тримъ турци отъ с. Кюсе Апти (тулчанско) на 18 т. м. отиватъ въ Силистра и се явяватъ прѣдъ френския комендантъ да го молятъ, да вземе мѣрки срѣщу ромжеските банди, които тероризиратъ цѣлото население, да се ограничатъ ромжеските шѣйки, които работятъ и безчестятъ и да се разрѣши на прогонените задъ границата българи да се завърнатъ, и прибератъ храните отъ нивите, къдѣто ще изгниятъ. Какво имъ е отговорилъ френскиятъ комендантъ не знаемъ. Допълнително ще ви съобща.

Съобщава Н. Д. Нѣвъ.

Около 10 т. м. тайната полиция въ Силистра, заставя българските граждани да се снабдяватъ съ паспорти. Орокътъ е единъ мѣсець, иначе заплащатъ съ затворъ и глоба. Жената на Д. III. е заплашена съ 5000 лв. глоба или 3 мѣсеца затворъ, ако за 5 дни не се снабди съ паспортъ. Защо имъ съ тѣя паспорти? Пакъ нѣщо плѣтятъ на населението. Или най-малкото съ това се цѣли да го изнудватъ. Незаменима съ ромжните, щомъ се отнася до грабежи.

Съобщава П. Черневъ.

Съобщава Г. Минчевъ.

Прѣди 2—3 седмици, на с. Гюлеркой ромжеските жандарми наложили 10000 лв. контрибуция. Едновременно съ това, наложили щото да имъ дава всеки денъ по двѣ агнета, 40 кгр. мѣко и 20 кгр. сирене, яйца и пилета. Заловили жените на забѣгналите и подозрѣни българи и ги арестували следъ немалостна побой ги освободили. Изглежда, че за добруджанци нѣма защита отъ никѣдъ.

Съобщава Д. Вревъ.

Д. Кацевъ.

Опълченци.

Продължение отъ брой 6.

Опълченците, които съ на почивка въ селото съ настанци пѣж. кжичите и тѣй съ свикнали съ цѣлото домакинство, че остава човѣкъ трогнатъ, като гледа какъ чистосърдечно бързатъ да се връщатъ въ кжчи, до като не е дошелъ говедаря, за да помогнатъ да прѣбиратъ добитъка на хаваните си, па биле тѣ ромжници или липовани.

Одѣлихъ се отъ добрите събседници и трѣгахъ по посока изъ една улица, която ме изведе на малка стѣга, върѣдъ която се издигаше корубата на кладенецъ и малко по на страна Геранило на което висеше грамадно тежко недро. Съвсѣмъ е тихо около менъ, тѣй тихо както е на село. Съднахъ подъ сѣнка до трѣстаконъ плѣтъ, който като жълта лента се више между зеленина на дѣжъ по цѣлата улица. На срѣща

ми също такива плѣтища ограждатъ добри наредени, пространи дворове.

Какъ хубаво се почива на село! Прѣдъ очите ми почватъ да се редятъ картини като въ калайдекопъ.

Ето млада крѣшна сяга на млада ромжника, почва да се клати на талази като накласила пива, отъ тежкото ведро. Тя тегли вѣжето съ силните си ръци и изподъ тѣнката ѝ риза трѣперятъ младите ѝ гърди, — побити на тънки чиличени пружини. Ведрото бавно се покачва надъ корубата и дълги върволици отъ блѣкави капки се ронятъ и падатъ подъ тактъ въ дълбокия кладенецъ. Напѣлни блѣгитъ менци, примѣтна кобилицата на рамо и запетелка като млада сърна край мене.

— Домнишора, дж ми апж. (Поспожиде дай ми вода).

— Пофтимъ, домишоре. (Заповѣдай,

господине) каза тя и почтително се спрѣ прѣдъ менъ, азъ извадихъ пѣтната си чашка отъ джеба и пихъ, а тя дяволски мѣгаше своите черни очи и не ги откъсваше отъ менъ; разбрахъ, че карфицата, която блѣскаше и придръжаше кърпата на врата, ѝ прави голѣмо впечатление. Тя не ми костваше скапо, и щомъ скрихъ чашата си въ джеба откъпчяхъ ѝ и ѝ заплѣхъ въ ризата ѝ. Тя се изчерви, послѣ се залѣ отъ смѣхъ и прѣдъ смѣхъ ми каза на чисто български езикъ.

— Благодаря, ти господине. Много ми хареса.

— Тя си българка? Попитахъ оучденъ.

— Не. Ромжника съмъ и, на нево блѣгитъ ѝ жбѣ блѣснаха прѣдъ очите ми. Азъ зная български, всички знаемъ. Бѣхъ въ Тулча, а тамъ само български се говори, щото българите съ добри много добри хора. Монти айки (другарки) се съ-българки.

— Ами защо отидѣкоха българите? Лицето ѝ прижълтѣ, газрамп. се, свѣде очи къмъ земята, помѣла малко, зари съ босата си нога ситния пѣсокъ и пакъ подигна очите си къмъ менъ и съвсѣмъ сериозно каза.

— Господине ний сме невини.

Но самъ българите теглеха отъ тѣхъ, а и ние ромжните. Ние нивга не знаехме кое е наше, кое е тѣхно и кое е на държавата. То купомъ, че тукъ имъ много богата земя, риба, винъ, та има да крадатъ, има и да остане.

Мѣчно, ми е, че и ние теглимъ заради другите. Нали сме ромжници ние носимъ грѣхонетъ на цѣлия си родъ.

(Одѣли)

ВЪНШНА ХРОНИКА

— **Английският „Манчестър Гардиън“** помества статия от великия българофил Баучер по македонския въпрос, от която правиме следната извадка:

„Въ кръгли цифри, въ Македония има: 1,100,000 българи, 250,000 — 300,000 гърци, и 200,000 сърби (последните само въ Косовския вилает, въ който влиза и стара Сърбия). Ако рѣшението на Букурещкия договор не бъдат рѣшени, голѣмото мнозинство отъ македонското население ще остане подъ властта на вѣрждьбното малцинство.

Въ Тракия българите сѫ 250,000 (екзархисти и патриархисти) и 150,000 българи мохамедани. Ако бъдат удовлетворени претенциите на гърци и сърби, 1 1/2 милионъ българи, т. е. 1/2 отъ цѣлия народъ, ще бъдатъ подчинени на своите смъртни неприятели.

Какво рѣшение ще бъде единъ исторически скандалъ, отъ капитално значение, нарушение на възприетия отъ конференцията принципъ за националното самоуправление.

Само на българите отъ Македония ли ще се откаже правото да се самоуправляватъ?

— **„Ню-Йорк Хералд“** взе все по-високо и по-високо да дига гласа си въ защита на грѣцкитѣ претенции върху Тракия. Той твърди, че финансовите интереси на Америка и налагатъ дълга да фаворизира грѣцкитѣ интереси.

Въ това време, когато, между Венизелоса и Клемансо се е състояла оповѣстената срѣща, въ Атина разсѣждаватъ така по Тракийския въпросъ, макаръ, че по него въ Парижъ още не е било взето никакво рѣшение.

Парижкитѣ хора проявяватъ чудно дълго търпѣние спрямо българите! Ако Върховниятъ съветъ направи погрѣшната стѣпка да възприеме американското гледище, революцията въ Тракия е неминуема.

Обидно е, дѣто Америка иска да прокара едно несправедливо гледище, което ошѣтва, както Гърция, тъй и другитѣ балкански държави, тъй жестоко измѣчени отъ българите.

Изъ печата

„ПРѢПОРЕЦЪ“ (бр. 191) като говори за „демагогитѣ и демагогията“ казва:

„Единъ грѣцки митъ разказва, че веднажъ Иссионъ, вѣсто Хера, прѣгърналъ единъ облакъ, и така се родили кентаври. Сѣщото е и съ демагогитѣ. Вѣсто добродѣтелта и дълга, тѣ прѣгрѣшатъ призрака на мимолѣтната слава и отъ тѣхната суета се получаватъ най-плачелни резултати.

България твърдѣ скѣпо плати демагогията на своите партии и политици. Катастрофитѣ, които ни сполѣтѣха, въ голѣми размѣри се дължатъ на демагогията и на бѣгството отъ отговорности, което пакъ е една демагогия. И ако „лѣвнитѣ“ наистина искатъ да видятъ страната ни обновена, тѣ трѣбва да обновятъ прѣди всичко самитѣ себе — шабоветѣ, водителитѣ си.“

„ТРИБУНА“ (бр. 54) пише за „Нова България“ и резюмира статията си така:

„Най-сѣтинъ въ международния ни животъ прѣдстои да бъде откритъ новъ курсъ на политика. България трѣбва да стане носителка на идеята за балканско сближение, което и болезнени да сѫ спомени отъ миналото, свързани съ вчерашнитѣ и днешни искания на нашитѣ събди. Сега не можемъ да мислимъ за воененъ реваншъ, а за моралент, за скѣсане на обхваналия ни съвѣски вражески обръчъ. И у нашитѣ събди има нова гласна, гонени по

бойнитѣ полета, нови социални сили, на които е бѣдѣщето; на тѣхъ може да се разчита. Стига вече игри съ велики сили, на които ставахме орадия. Стига русофилствуване, русофобствуване, германофилствуване. Нека не се дѣрятъ въ историтѣ само взаимнитѣ борби, защото българитѣ отъ I-вото българство царство работиха съ сѣрбскитѣ жупани, а тѣзи отъ второто съ ромѣнитѣ; въ 1913 година пъкъ станавме жертва на австрийската „тънка“ дипломация. Избирателитѣ искатъ работа и съзнание на дълга въ тѣя върховни моменти отъ онѣзи, които ще бѣдатъ на зелената маса.

Българскиятъ народъ желае отъ своите управници да издигнатъ умоветѣ си до висотата на България, копѣюща за обнова и новъ животъ.“

„МИРЪ“ (бр. 5788) помества статията „отъ критика къмъ творчество“ и казва:

„По-рано ние изтъкнахме, че земеделската партия нѣма още програма за онова, което ще прави и че тя трѣбва вече да се обособи въ нашия икономически и общественъ животъ като управляюща партия, като начертае границитѣ си съ другитѣ партии чрезъ една програма за творчество, а не само за критика.

Днесъ ние идемъ да подчертаемъ, че земеделската партия въ настоящия си съставъ, поради войната, която води съ интелгенцията, нѣма единъ компетентенъ персоналъ за воденето на държавнитѣ служби. Земеделцитѣ може би иматъ най-добритѣ изборни агитатори за въ селата, между тѣхъ се числятъ може би най-голѣмитѣ критикари на разни правителства и режими, но тѣ нѣматъ единъ административенъ и изобщо държавенъ кадръ, който да заеме и ръководи, съгласно съ духа на новото време и сложнитѣ му изисквания, отговорнитѣ държавни служби. Защото ония, които сѫ се харесали най-вече на селскитѣ маси, тѣя послѣднитѣ сѫ ги изпратили тукъ съ огледъ само на критикитѣ, които сѫ правили. Никой избирателъ не ги цѣнилъ по творческитѣ имъ способности и програми за творчество, каквито тѣ нѣмаха.“

„КАМБАНА“ (бр. 3540) говори за разточителността и добавя:

„На всѣкъдѣ където погледнете все сѣщата нерадостна картина: вложени сѣрдѣта — максимални, реализирана полза — миксимална.

Прѣди всичко, на първо място: — *край на тази разточителност!*

Една силна ръка, една здрава метла, една непрѣклонна воля!

Днесъ българскиятъ народъ е най-бѣдния отъ всичкитѣ народи. Нима има време за изборъ? Крезовци ли или пуританци?

Ако се започне съ министерскитѣ автомобили и се свърши съ лентийството на писарушката. Прѣзъ цѣлата система трѣбва да мине една дебела черта!

Българското гражданство ще си отдѣхне само, когато българската държава стане разумна ступанка.

Девизътъ на всички трѣбва да стане единъ: *Смъртъ на държавния луксъ!*

„НАРОДНА ОТБРАНА“ (бр. 113) дава уводна статия за новото мисленство и добавя:

„Народната воля е като водната стихия. Ако коритето на нейния пътъ е задрѣстено и задрѣчено, тя събаря и разрушава всичко насрѣща, помита и потопява. А ако нейниятъ пътъ е добръ урегулиранъ, тя върви правилно въ своето корито, охлажда и наполява — и всичко наоколо цѣвту и расте къмъ новъ животъ.

Не по пътя на революциитѣ и разрушението новото мисленство ще създаде богатъ животъ за трудящитѣ се маси, а по урегулирания пътъ на ефикаснитѣ и наврѣмени социални реформи. По-малко полемика и дрѣмене, а повече работа и бѣри мѣрки!“

„НАРОДЪ“ (бр. 190) се спира на „новата военна партия“, и обяснява:

„Офцерството е рожба на народа ни; въ голѣмата си частъ то произхожда отъ най-бѣднитѣ му слоеве.

Условията на живота, обаче, и възпитанието, което сѫ му дали, сѫ го прѣобразили таки, че то до вѣчера бѣше съ чувства и разбирания, които сѫ въ дълбоко противорѣчие съ собственото му икономическо положение: сами фактически най-голѣми пролетарии, защото най-често нѣматъ нищо повече отъ двѣ здрави ръцѣ (ако войнитѣ не сѫ имъ взели и тѣхъ), тѣ се явяватъ защитници, съидейници на капиталиститѣ и имотнитѣ. Всѣки може да наброи много случаи, при които офицери защищаватъ съ стрѣвъ днешния капиталистически порядъкъ не могатъ и за минута да си помислятъ, че тоя порядъкъ може да се прѣобрази, че частни богатства могатъ да станатъ обществени, държавни и пр.“

„НАПРѣДЪ“ (бр. 62) се спира на въпроса за жилищната криза и обяснява:

„Въ нашето политическо възпитание, ние не сме постигнали онова съзнание, което може да позволи на всѣки общественъ дѣятел да се издигне надъ личнитѣ и тѣя на партията си интереси, за да насочи усилията и вниманието си къмъ творческа работа въ полза на едно удо-

влетворяване народнитѣ нужди. Нуждата отъ жилища не е нова — не е нова и липсата на установена жилищна политика — това лесно може да ни обясни прѣкомарно високитѣ наемни плати. Наемнитѣ плати бѣха високи още прѣди войната — днесъ тѣ сѫ непоносими особено за сѣрѣдната и безимотна класа. Рѣководещи отъ партиенъ егоизмъ да експлоатиратъ народнитѣ интереси за свои изборни успѣхи, политическитѣ групи използватъ нарастващото недоволство на бѣдната маса и създадоха бездомнитѣ движение. Плодъ на компромисъ между политически групи, отъ една страна, и избирателитѣ — безимотни граждани, отъ друга, това движение нарастна до размѣритѣ на организирана сила и отъ обикновено недоволство се прѣобрази въ апетитъ къмъ противоправно и безвъзмездно присвояване на обществена собственостъ. Днесъ недоброевъѣстни, въ своята своята словоохотливостъ и партиенъ егоизмъ политически лица продължаватъ да подхранватъ този своеобразенъ апетитъ и инсцениратъ крайно ненаврѣмени и опасни авантюри.“

НОВИ КНИГИ

БИБЛИОТЕКА

„РОДНА ЛИТЕРАТУРА“

- книга първа А. СТРАШИМИРОВЪ — Змѣй (Крайдунавска повѣсть) 3 лева
 втора ДИМИТЪРЪ БАБЕВЪ — Приказки за живота и за смъртъта 4 лева
 трета ПЕТКО ТОДОРОВЪ — Въ Гетсиманската градина 4 лева
 четвърта СТ. РУНЕВСКИ — Нашенци 4 лева
 „Библиотека Родна литература“ издава само отбрани трудове на наши писатели. Книгитѣ на „Родна литература“ сѫ придружени винаги съ портрети и биографии на автора.
 Продаватъ се по всички книжарници, издание на Книгоизд. „Цвѣтъ“ — София.

НОВИ КНИГИ ОТЪ КНИГОИЗДАТЕЛСТВОТО

„ЦВѢТЪ“

- № 47. Артуръ Шницлеръ. Маски и чудеса 3.50
 48. Викторъ Хюго. Последния день на единъ осъденъ 2.50
 49. Пиеръ Луисъ. Жената и куклата 2.—
 50. Аркадий Аверченко. Хумористични разкази 2.50
 51. Хенрихъ Ибсенъ. Призраци — драма 3.—
 52. Герхардъ Хаупманъ. Еретикътъ отъ Соана 3.—
 53. Ив. С. Тургеневъ. Андрей Колосовъ 1.50
 54. Авг. Стри дбергъ. История на единъ бракъ 1.—
 55. Марселъ Прево. Женски писма. Серия II 2.—
 56. Хенрихъ Сенкевичъ. Бартекъ побѣдителъ 2.—
 57. Анатолъ Франсъ. Нѣмата жена 1.50
 58. Поль Бурже. Андре Корнелисъ 8.—

Продаватъ се по всички книжарници.

Искайте отъ издателството и книжаритѣ безплатенъ, пълненъ каталогъ на изданията на книгоиздателството „Цвѣтъ“.

ДОБРУДЖА за добруджанци

Най-нови книги.

БИБЛИОТЕКА

„ОТБРАНИ РОМАНИ“

- книга първа ФРАНЦЪ МОЛНАРЪ — Рудницата (романъ) прѣведе отъ нѣмски: Евгения Димитрова 5 лева
 книга втора ГЮЙ ДЕ МОПАСАНЪ — Белъ-Ами романъ прѣведе отъ оригинала Дим. Бабева 20 лева

3 Издания на книгоиздателство „ЦВѢТЪ“ — София.